

1)

प्रश्न १) कृषि विभागामार्फत राबविद्या जाणाऱ्या कृषि योजना :-

- १) राष्ट्रीय बायोगॅस विकास वळत व्यवस्थापन कार्यक्रम.
- २) विशेष धरक योजना छोडो बाबालाहेव आंबेडकर
- ५) पीक स्थयिचे आयोजन कृषि स्वावर्धन योजना.
- ६) महाराष्ट्र शासनाचे विविध कृषि पुरस्कार :-
  - १) पंजाबराव देशमुख कृषि रत्न पुरस्कार
  - २) वलंतराव नाईक शोभा मित्र पुरस्कार
  - ३) कृषि भूषण सेंट्रीय शोभा पुरस्कार
  - ४) जिज्ञा परिवेभार्फत अनुदानपर साहाय्य योजना.
    - १) तांडपत्रि पुरविणे
    - २) वीक संरक्षण उपकरणे
    - ३) कृषि अवनारे
    - ५) कायम पुरविणे

किंवा

आदिवासी विभागाच्या कृषि योजना :-

- १) वंकाणीक गृहस्थाथ विकास कार्यक्रम
- २) राज्य पुरस्कृत भात विक्री कार्यक्रम :- १) प्रभागीत वीथाने पुरवठ्यावर अनुदान. २) बायोगॅस विकास कार्यक्रम
- ३) वंकाणीक ग्रामिण उर्जा नियोजन कार्यक्रम
- ५) आदिवासी उपयोजना.

२) कृषि क्षेत्राची संकल्पना व वैशिष्ट्ये :-

- * संकल्पना :- हरित क्रांतीनंतर कृषि उत्पादन वाढिलेले मात्र शेती क्षेत्राच्या वाढीचा दर कमी होता. अक्षराने कृषि क्षेत्रासमोर मोठी आव्हाने होती त्यादृष्टीकोनातून राष्ट्रीय कृषि क्षेत्रा मांडव्यात आले.

कृषि क्षेत्राची वैशिष्ट्ये :-

2

2) निरक्षरता शोथी २) अन्न व आहार विषयक सुरक्षा

3) तंत्रज्ञान निर्मिती व हस्तांतरण 4) आवाजांचे व्यवस्थापन

5) शेतसिाची प्रयोगे 6) शोथीमध्यमि गुंनवळक

7) संस्थात्मक रचना 8) जोशमयि व्यवस्थापन.

किंवा

जामलियेनाचे महत्त्व :-

1) शोथी उत्पादकतेत वाढ २) उत्पादनाच्या तंत्रज्ञानात वपय

3) भागवळीचा फामदा 4) शोथीचे व्यापारीकरण

5) रोजगार निर्मिती 6) पुरनिमंत्रण 7) विद्युतनिर्मिती

8) जामवाहूक 9) मत्स्यवापन.

3) स्वयंसहायता वचनगाराचे महत्त्व :-

1) आर्थिक विकास २) रोजगार निर्मिती

3) समाजिक विकास 4) राजकिय विकास 5) साक्षरता

6) स्वयंमोतकाल आळ 7) वारिधिय निर्मुमन.

किंवा

कृषि उद्योग संकल्पना :-

कृषि उद्योग उत्पादन हे वाशवेत स्वरुपाचे आहे. मात्माया काम उपयोगिता निर्मिती व्हावी सात्वाही कृष्यावर प्रक्रिया करणे महत्वाचे व्ते. कृषि प्रक्रिया उद्योगांमुळे मात्माय विधिकारक रिकतो, वजि सुधारतो व आर्थिक विकास होतो.

कृषि उद्योग प्रकार :-

1) साधनांवर आधारित उद्योग → 1) कृषिआधारित उद्योग.
2) वनांवर आधारित उद्योग 3) जमिनावर आधारित उद्योग.
4) भागवळीवर आधारित उद्योग. 5) कोशाव (आधारित) उद्योग.
6) कृषिलेवा उद्योग.

६५) ग्रामिण पर्यटनाचे महत्त्व :-

3

3) ग्रामिण विकासाला सार्थी बनवणे ग्रामिण पर्यटन होय.

- 1) ग्रामिण विकासाला चालना २) हॉटेल इत्यादीय निर्माण
- 3) वेकाई निर्माण 4) स्वयंसेवा समिती
- 5) स्थानिक उत्पादनांना बाजारपेठ 6) कृषी विकास.

किंवा
कृषी पर्यटनाचे गुण / दोष :-

गुण → 1) प्रदूषण मुक्त वातावरणात पर्यटन.

2) कृषी उत्पादन वाढील चालना 3) सौंदर्य शोभा

4) कृषी पुरक व्यवसाय वाढील 5) रोजगार निर्माण.

6) आर्थिक विकास 7) स्वयंसेवा समिती.

8) कृषी संस्कृतीचे जतन. 9) पर्यावरण चालना.

दोष :- 1) कोकणात नविन विचार पोहोचल्यात
अडथळी.

2) भाषेचा अडथळ 3) शालनयंगरीचा भाष्य प्रतिस्पर्धा.

4) पायाभूत सुविधांचा अभाव 5) भांडवल अडथळ.

६६) रिपा -

1) पंचायत राजमाफुतच्या कृषी योजना :-

1) इकात्मिक गृहस्थाव विकास कार्यक्रम

2) राज्य पुरस्कर्त भाग कार्यक्रम

3) इकात्मिक ग्रामिण उपजि कार्यक्रम

4) पश्चिम घाट विकास कार्यक्रम

5) भाद्रिवाली उपयोजना.

२) कृषि विद्यापीठांचे महत्त्व :-

(५)

- ५) १) कृषि संशोधनात चायना २) कृषि शिक्षणाचा विकास
३) कृषि विकास ४) कृषि पुरक व्यवसायात चायना
५) कृषि शेतकऱ्यांच्या गरजांवर आधारित संशोधन.

३) वशासुत्राची संकल्पना :-

उमेद अभियानात वशासुत्राचा महत्त्वाचे स्थान आहे
वशासुत्राचा गराचा पाया आहे. ✕

- १) वैष्णव नियमित अलादी २) वचन नियमित अलादी
३) कर्ज परतफेड ४) नियमित नोंद ५) आरोग्य काळजी
६) निरंतर शिक्षण ७) ग्रामपंचायत कारभारात सहभाग
८) शालक्रिये सेवांचा लाभ ९) शाश्वत उपजिविकेची
योजना.

४) परिवारणिय पर्येण :-

- १) परिवारणिय पर्येणाची माहिती होते.
२) विविध वृक्षांचे जतन होते.
३) जंगल परिवारणिय पर्येणाची माहिती मिळते.
४) नैसर्गिक व परिवारणिय पर्येणाची माहिती
मिळते.